

NAŠE JAME, 14 (1972), izdaja Jamarska zveza Slovenije, Ljubljana

Pred nami je lepo urejen, že 14. zvezek poljudno znanstvene publikacije s področja krasoslovja in jamarstva. Kot prejšnji je tudi ta zvezek urejen v posameznih oddelkih, kjer srečujemo članke in samostojne razprave, poročila, knjižna poročila itd.

Uredniški odbor in uprava revije pod vodstvom mgr. Rada Gospodariča redno izdajata lepo opremljeno revijo, ki je edinstvena te vrste pri nas.

V priročnem zvezku srečujemo med članki naslednje:

Jamarsko potapljanje v Sloveniji, kjer avtorja P. Krivic in A. Praprotnik poročata o dosedanjih uspehih pri raziskavah sifonov v jamah in to v Žerovnici, v sifonu med Pivko in Magdaleno jamo v sistemu Postojnske jame, v Rakovem rokavu Planinske jame, v izvire Ljubljance itd.

P. Habič piše obširneje o sifonih in njihovi morfologiji,

R. Gospodarič pa o raziskovanjih ponorne jame Viršnice in jamskem sistemu Šice na Radenskem polju. Podpisani poroča o raziskovanjih Ledene jame na Stojni pri Kočevju.

V drugem oddelku se Jamarska zveza spominja umrlega in najuglednejšega speleobiologa dr. J. Hadžija.

Med poročili zasledimo vrsto zanimivosti. Obširnemu poročilu o delu JZS v obdobju 1970–1971 sledi poročila o možnosti preiskav naplavine v kraških izvirih, o Franzu Mühlhoferju, raziskovalcu tudi našega krasa, o problemu izraza »estavela«, itd.

Med pismi poroča P. Slavic o krasu in jamah v Braziliji, kamor žal naši jamarji le težko zaidejo, in odmev na poročilo o raziskovanju Velike Karlovice.

Med knjižnimi poročili beremo o literaturi, ki obravnava naš ali tuji kras in je za raziskovalca več ali manj dosegljiva le na tak način.

Revija obsega 73 strani z nekaj dobrimi skicami in fotografijami.

Uredniškemu odboru želimo, da njegova prizadevanja ne bi popustila.

D. Novak

GEOLOŠKE RAZISKAVE V HIMALAJI

V prejšnjih letih smo večkrat poročali o raziskavah Švicarja Tonija Hagena v Himalaji. Izvršil je ogromno delo, na roko mu je šlo ozko sodelovanje med Nepalom in Švico in to na raznih področjih, ne nazadnje v geologiji. Poročali smo tudi o delu francoskega geologa Piera

Bordeta, ki je lani izdal knjigo o geoloških raziskavah v nepalski Himalaji, v pokrajini Thakkole. Knjigo je založil državni center za znanstveno raziskovanje v Parizu. Thakkola leži med Dhaulagirijem in Annapurno, v severni dolini Kali Gandaki. Bordet je delal s skupino in predložil izredno bogato dokumentacijo. Udeležil se je prvih himalajskih odprav, raziskoval je tudi dolino Arun, najmodernejše analize pa je lahko uporabljal le v Thakkoli. Tako je ovrednotil, da so kamenine na Annapurni stare okoli 24 milijonov let, nekatere formacije na dnu doline Thakkole pa 870 milijonov let. Tudi nestrokovni bralec, pravi ocenjevalec v La Montagne, bo z zanimanjem bral o hipotezah, kako je nastala Himalaja, in o tektoniki Thakkole. Član uredništva »La Montagne et Alpinisme« v poročilu izraža svoje veselje nad tem, da sta obe francoski planinski organizaciji prispevali k tem raziskavam in študijem.

T. O.

SLOVENSKA KRAŠKA TERMINOLOGIJA.

Kraška terminologija jugoslovanskih narodov, 1. Izdaja Zveza geografskih institucij Jugoslavije in Katedra za fizično geografijo Oddelka za geografijo FNT. Strani 76.

Pred nami je drobna knjiga, ki jo strokovnjak mnogokrat potrebuje. V množici izrazov, ki jih srečujemo pri opisovanju našega kraškega sveta in njegovih pojavov, smo končno pričeli delati red in se skušali srečati tudi s sosednjimi narodi in jeziki, predvsem na jugoslovanskem simpoziju o kraški terminologiji in tipologiji krasa, ki je bil oktobra 1971. Rezultati tega in številnih naslednjih sestankov so sedaj pred nami v tej knjigi. Avtorji, predvsem pa pobudnik dela dr. I. Gams se zavečajo, da to, kar so napravili, ni dokončno, vendar kljub temu je opravljena mnogo dela, ki bo v veliko pomoč raziskovalcem in opisovalcem našega krasa.

Vsebina knjige je razdeljena v nekaj poglavij.

Abecednemu seznamu slovenskih, srbskih, hrvatskih, makedonskih, angleških, nemških in francoskih izrazov sledi besednjak s kratko razlago vsakega posameznega pojma. To je nekako osrednji del knjižice. Sledi mu kratko navodilo za rabo besednjaka in kratka zgodovina prizadevanj za slovensko kraško izrazoslovje. V tem poglavju pogrešamo, da bi avtor vsaj omenil delo, ki je bilo v zvezi z izrazoslovjem napravljeno že v okviru nekdanjega Društva za raziskovanje jam Slovenije v okviru terminološke komisije

(1964–65) ter gradivo za slovensko speleološko terminologijo objavljeno v Biltenu Jamarske sekcije PD Železničar, 1964, kar oboje ni daleč od tematike slovenske kraške terminologije.

Besednjak pojasnjuje nekatere dobre skice npr. tipi krasa in tipi vrtač in brezen, moti pa skica 2, ki prikazuje lego matičnega Krasa. Lahko bi bilo napraviti skico, ki bi bila enostavnejša, povsem nepotrebno je bilo matični Kras stiskati v geopolitične razmere sredine preteklega stoletja in prikazovati na karti še nekdanjo Turčijo, Srbijo itd.

V drugem delu knjige slede referati z jugoslovanskega simpozija o kraški terminologiji v Ljubljani, 1971.

Ivan Gams je govoril o razvoju besed Kras in dolina v mednarodna izraza za določene pojave na zemeljskem površju, do konca 19. stoletja. Isti avtor je poročal tudi o terminologiji tipov kraških polj. Jurij Kunaver je podal pregled razvoja slovenske terminologije za mikoreliefne kraške oblike. Predvsem slednji zadeva probleme, o katerih smo čitali tudi že na straneh Planinskega vestnika (1967/4, 1967/7 itd.).

Knjigi je v veliko korist, da ima vsak sestavek povzetek v angleškem jeziku, pisca tega poročila pa je motila beseda »termin« namesto dobrega in vsekakor uporabnega slovenskega »izraza«, kar pa uporabnosti knjige ni zmanjšalo.

Dušan Novak

NOVOSTI CENTRALNE PLANINSKE KNJIŽNICE

V I. 1973 je centralna planinska knjižnica nabavljala vso izvirno slovensko gorniško literaturo Planinske založbe pri PZS, publikacije Planinske zveze Jugoslavije in drugih republiških planinskih zvez, od jugoslovanskih založniških hiš pa tista dela, ki ustrezajo namenu gornišstva in potrebam planinske organizacije. Opozoriti je treba, da je sicer pretežna večina gorniških knjig v planinski knjižnici tujega izvora. Nabave tuje gorniške literature se zato opravljajo v okviru materialnih možnosti. Glede obsega nabave pa velja opozoriti na našo obveščenost glede tega, kar izide pri alpskih narodih in na dolgotrajni nabavni postopek v inozemskih oddelkih po založbah. Najboljši trenutni vir informacij so revije. Alpinismus, Bergsteiger in Mitteilungen ÖAV, čeprav se iz njihovih recenzij še ne da razbrati, kolikšno korist bi pomenila nabava za centralno planinsko knjižnico. V naslednjem podajamo pregled samo nekatereh letošnjih pridobitev centralne planinske knjižnice.

Tone Svetina: Stena
Peter Ficko: Kamniške in Savinjske Alpe
France Planina: Škofja Loka s Poljansko in Selško dolino
Nada Matičič: Mojih pet bičev
Albrecht Gayl: Plazovi
Hadžialić Š.: Planinarske kuće i domovi u BiH
Plitvička jezera, Zagreb, 1967
Radoš: Paklenica
Paulić D.: Plitvička jezera, 1964
Reinhold Messner: Zurück in die Berge
Reinhold Messner: Sturm am Manaslu
Reinhold Messner: Der 7. Grad
Kozomi: The Andes
Herrligkofer: Mount Everest
Dumler H.: Grenzen des Menschen-möglichen
M. Atwater: The Avalanche Hunters
Chabod R.: Storia delle grude di Courmayeur
Guide Book to de Mt. Kenya and Kilimanjaro
Abalakov E.: Na visočajših veršinah, Moskva
Kazakova: Tehnika bezopasnosti v alpinizme, Moskva
Simenov E.: Priklučenja v gorah, Moskva
Grünfeld: Putjami odvážnih, Moskva
Bonatti W.: Grosse Tage am Berge
Lukan K.: Berge das grose Abenteuer
Bonington: Annapurna face sud
Schach dem Lawinen tod
Il parco di Fusine
Der Schweizerische Nationalpark

Tone Strojín

ALPINE JOURNAL 1972

Staro, a vedno novo angleško revijo urejajo zdaj W. E. Pyatt, D. F. O. Dangar in E. R. Pettigrew. Ker so Angleži nestorji ekspedicionistov, je med vsehino še vedno zelo važna ekspedicijska kronika. Omenimo, da so v letu 1972 objavili tudi »The Battle of Khinyang Chhis«, poljski prvi vzpon na ta izredno težki vrh v Karakorumu. Poročilo je napisal A. Kus. Afirmacija poljskega alpinizma in himalaizma v povojnem času je tolikšna, da ji ni kaj dodajati.

Med zgodovinskimi članki je za nas zelo zanimiv članek Riccarda Cassina o italijanskem alpinizmu.

Vedno bolj se uveljavlja The Himalayan Journal, ki ga izdaja S. S. Mehta Rishra, District Hooghly, West Bengal, India. V njem že zdavnaj sodelujejo himalajci skoraj vsega sveta. Gotovo prinaša ta indijska revija najizčrpnější pregled nad dogajanjem v Himalaji, Karakorumu in Hinduikušu. Urednik Soli S. Mehta je v službi pri The Alkali and Chemical Corporation of India Ltd. Ni napak, če se k naslovu pripiše še to: V zvezku 1969 je objavil